

Wymagania edukacyjne z geografii dla klasy 5

oparte na *Programie nauczania geografii w szkole podstawowej – Planeta Nowa* autorstwa Ewy Marii Tuz i Barbary Dziedzic; Edycja 2024

Wymagania na poszczególne oceny				
na ocenę dopuszczającą	na ocenę dostateczną	na ocenę dobrą	na ocenę bardzo dobrą	na ocenę celującą
1. Mapa Polski				
Uczeń: • wyjaśnia znaczenie podstawowych terminów • wymienia elementy mapy • odczytuje wysokość bezwzględną o • podaje nazwy barw stosowanych na mapach hipsometrycznych • wymienia różne rodzaje map • odczytuje informacje z planu miasta	Uczeń: • odczytuje za pomocą legendy znaki kartograficzne na mapie, skalę • stosuje legendę mapy • rozróżnia rodzaje skali • oblicza wysokość względną na podstawie wysokości bezwzględnej • odczytuje informacje z mapy poziomicowej i mapy hipsometrycznej • wyszukuje w atlasie przykłady map	Uczeń: • rozróżnia znaki kartograficzne • rysuje podziałkę liniową • oblicza odległość na mapie • wyjaśnia, jak powstaje mapa poziomicowa, różnicę między nizinami, wyżynami, a górami, mapą ogólnogeograficzną a mapą krajobrazową • przedstawia sposoby orientowania mapy w terenie	Uczeń: • przekształca skalę • oblicza odległość w terenie • rozpoznaje na mapach formy terenu i ukształtowania powierzchni • omawia zastosowanie map cyfrowych • podaje różnice między mapą turystyczną a planem miasta	Uczeń: • posługuje się planem miasta w terenie • podaje przykłady wykorzystania map o różnej treści • analizuje treść map, planu • projektuje i opisuje trasę wycieczki na podstawie mapy turystycznej lub planu miasta
2. Krajobrazy Polski				
Uczeń: • wyjaśnia znaczenie podstawowych terminów • wymienia składniki krajobrazu, pasy rzeźby terenu Polski • wskazuje na mapie wybrane rejony • wymienia elementy wybranych krajobrazów • wymienia główne miasta omawianych rejonów • odczytuje z mapy nazwy największych jezior na Pojezierzu Mazurski, największe rzeki Niziny Mazowieckiej • podaje nazwę parku narodowego leżącego w pobliżu Warszawy, na	Uczeń: • podaje różnicę między krajobrazem naturalnym a krajobrazem kulturowym • przedstawia główne cechy krajobrazu nadmorskiego n • wymienia atrakcje turystyczne Pojezierza Mazurskiego, Tatr • przedstawia cechy krajobrazu Niziny Mazowieckiej, wielkomiejskiego, miejsko-przemysłowego Wyżyny Śląskiej, rolniczego Wyżyny Lubelskiej, Wyżyny Krakowsko-Częstochowskiej, wysokogórskiego • omawia cechy pogody w górach	Uczeń: • charakteryzuje pasy rzeźby terenu w Polsce • opisuje krajobraz najbliższej okolicy • opisuje wpływ wody, wiatru, lądolodu, człowieka na krajobraz • przedstawia najważniejsze obiekty dziedzictwa kulturowego w stolicy • omawia znaczenie węgla kamiennego na Wyżynie Śląskiej • omawia na podstawie ilustracji powstawanie wąwozów lessowych • charakteryzuje czynniki wpływające na krajobraz rolniczy Wyżyny Lubelskiej	Uczeń: • wyjaśnia na podstawie ilustracji, jak powstaje jezioro przybrzeżne • wymienia obiekty dziedzictwa przyrodniczego i kulturowego Wybrzeża Słowińskiego, Niziny Mazowieckiej, Wyżyny Lubelskiej oraz wskazuje je na mapie • wyjaśnia znaczenie turystyki na Wybrzeżu Słowińskim • omawia atrakcje turystyczne na Szlaku Zabytków Techniki , Szlaku Orlich Gniazd • opisuje za pomocą przykładów rolnictwo na Wyżynie Lubelskiej	Uczeń: • proponuje zmiany w zagospodarowaniu terenu najbliższej okolicy • przedstawia zróżnicowanie krajobrazu krain geograficznych w pasie pojezierzy • analizuje warunki rozwoju rolnictwa na Nizinie Mazowieckiej i Wyżynie Lubelskiej • planuje wycieczkę po Warszawie • przedstawia pozytywne i negatywne zmiany w krajobrazie Wyżyny Śląskiej • przedstawia historię zamków na Szlaku Orlich Gniazd

Wyżynie Krakowsko-Częstochowskiej •określa położenie Warszawy •wymienia najważniejsze obiekty turystyczne Warszawy •wymienia gleby i główne uprawy Wyżyny Lubelskiej		•charakteryzuje na podstawie ilustracji rzeźbę krasową i formy krasowe Wyżyny Krakowsko-Częstochowskiej •opisuje na podstawie ilustracji piętra roślinności w Tatrach	•przedstawia argumenty potwierdzające różnicę w krajobrazie Tatr Wysokich i Tatr Zachodnich •opisuje dziedzictwo przyrodnicze Tatr	•wyjaśnia negatywny wpływ turystyki na środowisko Tatr
3. Łądy i oceany				
Uczeń: •wskazuje na globusie i mapie ważne południki i równoleżniki •wymienia i wskazuje na mapie kontynenty i oceany •wymienia największych podróżników biorących udział w odkryciach geograficznych	Uczeń: •wyjaśnia, co to są siatka geograficzna i kartograficzna •wskazuje główne kierunki geograficzne na globusie •porównuje powierzchnię kontynentów i oceanów •wskazuje akweny morskie na trasach pierwszych wypraw geograficznych	Uczeń: •podaje przyczyny odkryć geograficznych •wskazuje na mapie wielkie formy ukształtowania powierzchni Ziemi i akweny morskie na trasie wyprawy geograficznej Marca Polo •opisuje na podstawie mapy szlaki wypraw Ferdynanda Magellana i Krzysztofa Kolumba	Uczeń: •określa na globusie i mapie położenie punktów, kontynentów i oceanów na kuli ziemskiej •opisuje podróże odkrywcze w okresie od XVII w. do XX w.	Uczeń: •oblicza różnicę wysokości między najwyższym szczytem na Ziemi a największą głębokością w oceanach •przedstawia znaczenie odkryć geograficznych
4. Krajobrazy świata				
Uczeń: •wyjaśnia znaczenie podstawowych terminów •wymienia składniki pogody •wymienia strefy klimatyczne i krajobrazowe Ziemi i wskazuje je na mapie •wymienia gatunki roślin i zwierząt charakterystyczne dla poszczególnych stref •wymienia na podstawie mapy państwa leżące nad Morzem Śródziemnym •wskazuje na mapie Himalaje	Uczeń: •wyjaśnia różnicę między pogodą a klimatem •odczytuje dane z klimatogramu •wymienia typy klimatów w strefie umiarkowanej •charakteryzuje klimaty •wymienia obiekty turystyczne w basenie Morza Śródziemnego •wskazuje na mapie położenie najwyższych łańcuchów górskich •charakteryzuje krajobraz wysokogórski w Himalajach	Uczeń: •wskazuje na mapie klimatycznej obszary o skrajnych opadach i temperaturze •porównuje temperaturę powietrza i opady atmosferyczne w klimacie morskim i kontynentalnym •wymienia kryteria wydzielania stref krajobrazowych •omawia klimaty •omawia rzeźbę terenu pustyń gorących •charakteryzuje piętra roślinne w Himalajach	Uczeń: •oblicza średnią i amplitudę temperatury, średnią opadów •prezentuje przykłady budownictwa, sposoby gospodarowania i zajęcia mieszkańców różnych stref •porównuje cechy krajobrazu sawann i stepów •analizuje zmienność warunków klimatycznych w Himalajach i jej wpływ na życie ludności	Uczeń: •przedstawia zróżnicowanie temperatury powietrza i opadów atmosferycznych na Ziemi •omawia wpływ człowieka na krajobraz Ziemi •porównuje wilgotne lasy równikowe z lasami liściastymi i mieszanymi •przedstawia podobieństwa i różnice między krajobrazami pustyń gorących lodowych •opisuje zróżnicowanie przyrodnicze i kulturowe strefy śródziemnomorskiej